

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 144/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. G., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. E. V., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 50/2008 a jeho uznesením z 5. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. G. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2009 doručená sťažnosť M. G. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 50/2008 a jeho uznesením z 5. februára 2009 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 68/2006 z 19. januára 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 19. januára 2007“) uznaný za vinného z trestného činu lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 234 ods. 1 a ods. 2 písm. b), ako aj z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 2 písm. b) Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. Sťažovateľovi bol týmto rozsudkom zároveň uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov nepodmienečne so zaradením do II. naprávnovýchovej skupiny a zároveň mu bolo uložené ochranné protitoxikologické liečenie ústavnou formou. Poškodenú okresný súd odkázal s nárokom na náhradu škody na konanie v občianskoprávných veciach.

Proti rozsudku okresného súdu z 19. januára 2007 podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) odvolanie sťažovateľa, ako aj ďalších dvoch obžalovaných uznesením sp. zn. 3 To 102/2007 z 30. januára 2008 zamietol (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 30. januára 2008“).

Proti uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2008 podal sťažovateľ dovolanie, pretože bol presvedčený, že v trestnom konaní vedenom proti nemu došlo k nesprávnej právnej kvalifikácii konania „*v skutku posudzovaného ako lúpež v spolupáchatelstve na jeho priliehavé a nekontroverzné, čisté poradenie pod zodpovedajúcu kvalifikáciu tohto skutku ako trestného činu podielníctva podľa § 251 ods. 1 písm. a) Trestného zákona*“, čím boli naplnené zákonné dôvody podania dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), i) a j) Trestného poriadku. Najvyšší súd uznesením z 5. februára 2009 dovolanie sťažovateľa odmietol potom, ako dospel k záveru, že sťažovateľ v podanom dovolaní napáda skutkové zistenia okresného súdu a krajského súdu, preskúmanie ktorých nezakladá zákonný dôvod dovolania.

Podľa sťažovateľa skutok, pre ktorý bol stíhaný a odsúdený, bol nesprávne právne posúdený, „*prvostupňové i druhostupňové rozhodnutia súdov ani na zistenom skutkovom základe nekorešpondujú... použitej právnej kvalifikácii konania odsúdeného*“. Sťažovateľ argumentuje doslova tými istými tvrdeniami (čo aj sám pripúšťa v podanej sťažnosti), ktoré uviedol aj v dovolaní adresovanom najvyššiemu súdu.

Postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní vo veci sťažovateľa nedošlo podľa jeho názoru k naplneniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, ktorý by mal byť založený predovšetkým na objektívnom a úplnom dokazovaní, spravodlivom, objektívnom a úplnom hodnotení všetkých dôkazov a zavŕšený spravodlivým rozhodnutím. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vo vzťahu k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uviedol, že „*neboli splnené zákonné dôvody na odmietnutie dovolania a preto sa ním Najvyšší súd mal v navrhovanom rozsahu zaoberať a rozhodnúť o ňom. Napriek tomu bolo odmietnuté, čím sa dovolanie nedostalo do rozhodovacieho procesu a prístup k dovolaciemu súdu bol zamedzený a tým bolo zmarené aj právo odsúdeného na spravodlivý proces...*“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že „*Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 50/2008 z 05. 02. 2009 bolo základné právo M. G. na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky porušené.*

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa ukladá, aby vec v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol.

Najvyššiemu súdu SR sa ukladá, aby uhradil trovy právneho zastúpenia M. G. v sume 245,70 €...“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 50/2008 z 5. februára 2009.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 292/08 I. ÚS 127/09).

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. poriadku) zistil, že dovolania sú prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. poriadku), boli podané oprávnenými osobami, prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. poriadku a § 373 ods. 1 Tr. poriadku), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tieto mimoriadne opravné prostriedky podať (§ 370 ods. 1 Tr. poriadku). Súčasne však zistil, že podané dovolania je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa §371 Tr. poriadku (§ 382 písm. c/ Tr. poriadku).

Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku upravuje, že dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Výkladom vyššie uvedeného zákonného ustanovenia možno dospieť k jedinému záveru, a to že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Preto pri

posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, je určené k náprave v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb, ale nie k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého alebo druhého stupňa. Tieto nemôže dovolací súd dopĺňať ani naprávať.

Obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. poriadku.

Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania (obvinený D. § 371 ods. písm. c/, písm. g/, písm. i/ a obvinený G. § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/, písm. j/ Tr. poriadku), hoci v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. poriadku.

Z obsahu podaných dovolaní obvinenými G. a D. je celkom zrejmé, že v posudzovanej veci je napadnutá výlučne správnosť skutkových zistení súdov oboch stupňov. Existenciu uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku obvinení videli výlučne v skutkových zisteniach prvostupňového súdu, ktoré považovali za nesprávne, a to aj v dôsledku chybného hodnotenia vykonaných dôkazov.

V posudzovanej veci, s poukazom na výklad obsahu dovolacieho dôvodu podľa §371 ods.1 písm. i/ Tr. poriadku, sú pre dovolací súd rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinení spáchali skutok tak, ako je tento vymedzený v tzv. skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Zvolen z 19. januára 2007, sp. zn. 3 T/68/2006, keďže Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na základe odvolania obvinených nenechal skutkové zistenia a zamietol odvolania obvinených.

Skutkovému stavu, tak ako bol zistený a popísaný v rozsudku okresného súdu, však zodpovedá právny záver vyjadrený v právnom posúdení skutku obvinených G. a D. ako trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zákona účinného do 1. januára 2006.

So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolacie námietky obvinených stoja mimo zákonného rámca prípustného dovolacím dôvodom podľa § 371

ods. 1 písm. c/, písm. i/, písm. g/ a písm. j/ Tr. poriadku, a preto nimi uvádzané dovolacie dôvody nie sú dané.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 3 To/102/2007 z 30. januára 2008 vo vzťahu k sťažovateľovi (ako aj vo vzťahu k ďalšiemu obvinenému) odmietol. V žiadnom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda postup najvyššieho súdu v danom prípade neindikuje možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu sťažovateľa „bezdôvodným odmietnutím“ jeho mimoriadneho opravného prostriedku, ako to tvrdí vo svojej sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, mohol by v zmysle citovanej judikatúry nahradiť namietaný právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným iba v prípade, ak by bol tento názor svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ďalšou námietkou, ktorú sťažovateľ uviedol (avšak len v podobe citácie označeného článku ústavy a jeho premietnutia do petitu sťažnosti), bolo tvrdenie o porušení jeho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Spôsob, ako malo dôjsť k porušeniu označeného základného práva, však sťažovateľ právne zastúpený advokátom nijako nekonkretizoval.

Ústavný súd v nadväznosti na to konštatuje, že sťažnosť sťažovateľa možno v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde jednak z dôvodu zákonom nesplnených náležitostí, ako aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, pričom je potrebné ich konkretizovať nielen právne označením článkov ústavy alebo inej medzinárodnej zmluvy, ale aj skutkovými okolnosťami.

Sťažovateľ, zastúpený advokátom, nijako neodôvodnil namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Keďže predmetná sťažnosť v tejto časti neobsahuje kvalifikované odôvodnenie, nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Napokon, ak by aj ústavný súd nezvolil formalistický prístup vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, i tak by musel sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Prietahy v konaní o rozhodovaní o podanom dovolaní sú vylúčené, pretože od podania dovolania (jún 2008) do rozhodnutia najvyššieho súdu (február 2009) uplynulo 9 mesiacov. Pokiaľ sťažovateľ považuje za porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy to, že k doručeniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu došlo až po ďalších 9 mesiacoch od jeho vydania, ústavný súd poukazuje na to, že po vydaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu 5. februára 2009 bol predmetný spis

20. februára 2009 vrátený okresnému súdu spolu s písomným vyhotovením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Z fotokópie obálky okresného súdu, v ktorej bolo obhajcovi doručené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, vyplýva, že toto mu bolo doručené 6. októbra 2009, teda po ďalších deviatich mesiacoch od jeho vydania. Z uvedeného vyplýva, že doručenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu realizoval okresný súd, a nie najvyšší súd, ktorý bol sťažovateľom označený ako porušovateľ jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o ďalších v petite uplatnených požiadavkách je podmienené vyslovením porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2010